

II-NGUYÊN ÂM

Muốn hiểu được hệ thống NGUYÊN ÂM trong các mẫu tự Thái ở miền Tây Bắc, trước tiên phải giải thích rõ những đặc điểm về cách phát âm trong tiếng nói có sự khác nhau như thế nào ?

①- Tiếng Thái Trắng phía Bắc miền Tây Bắc như Mường Lay, Mường So có đặc điểm sau:

- Các nguyên âm kép iê, ia đều quy về phụ âm đơn ê
- Các nguyên âm kép ua, uô đều quy về phụ âm đơn ô
- Các nguyên âm kép ưá, ươ đều quy về phụ âm đơn ơ
- Hay đọc ông thành ung

②- Tiếng Thái Trắng phía nam như Mường Tấc, Mường Xang có hai đặc điểm đáng chú ý:

- Nguyên âm kép ơ thì quy về nguyên âm đơn là ơ
- Trong khi Thái Đen và Thái Trắng phía bắc (Mường Lay, Mường So phát âm rất rõ 6 thanh điệu xếp thứ tự theo hệ thống

phụ âm thấp và cao như sau, ví dụ:

Thấp- Ma	wa	Cao-Má	u
	waie	Mã	uie
	wa ²	Mạ	u ²

Thì Thái Trắng ở phía Nam như Mường Tấc và Mường Sang, thứ tự này bị đảo lộn và chỉ có 5 thanh.

Đây là những đặc điểm rất cơ bản gây cản trở rất lớn trong quá trình sử dụng chữ Thái thống nhất. Từ những đặc điểm này, người ta dễ đi đến phủ nhận hoàn toàn việc thống nhất chữ Thái và sẵn sàng trở lại chữ Thái cổ một cách mau lẹ. Và như thế muốn quy về thống nhất, thì việc đầu tiên phải dựa vào ý trí.

III- DẤU THANH

Trong các mẫu tự cổ Thái, không có dấu thanh điệu. Để khắc phục được tình trạng đọc chữ không dấu, nên chữ THÔNG NHẤT đặt thêm hai dấu thanh. Đặt ở tổ thấp, đọc tương đương như dấu sắc (◌́) và hỏi (◌̀) và đặt ở tổ cao, sẽ là dấu gần huyền (xin ký hiệu là ◌̣) và gần nặng (◌̤). Hai dấu thanh đó là: ◌̣ (thanh 1), ◌̤ (thanh 2)

IV- CHỮ THÍCH BẢN NGUYÊN ÂM VÀ GHEP VẦN

(1) Ơn đọc là ak ơn và đọc là ac

Ơn đọc là ak ơn và đọc là ac

(2) Chữ ă và các vần phát sinh, chữ Thái cổ phải sử dụng tới bốn ký hiệu:

- ăm ๓

- An ๓๓

- ăng ๓๓

- ẩ ๓๓ của riêng bộ chữ Mường Lay, Mường So

(3) Nguyên âm Ơ và ơ chữ Thái cổ viết là ๓ hoặc ๓ (Mường Lay, So)

(4) Nguyên âm ê, chữ Thái cổ viết là: ๓

(5) Nguyên âm i, chữ Thái cổ viết là ๓

(6) Nguyên âm U, chữ Thái cổ viết là ๓

(7) Nguyên âm ư, chữ Thái cổ viết là: ๓

(8) Nguyên âm kép ia và iê, chữ Thái cổ viết là ๓

(9) Ba nguyên âm kép này chữ Thái cổ không có, chữ THÔNG NHẤT mới thêm vào.

V- Áp dụng chữ THÔNG NHẤT vào các vùng thổ tùy theo cách phát âm và thói quen mà dùng các nguyên âm đơn, kép sao cho phù hợp, không bắt buộc theo âm chuẩn MAI, LA, THUẬN như đã quy định.

Em tắm (Thơ chữ Thái)

Dịch nghĩa

น้อใจ อาย

(Noọng. áp)

- 1- ลี อาย น้อ นั้ แะ,
- 2- เ้อ น้อใจ อาย าน ทธบ' ?
- 3- ท้อ เน้ น้อใจ าน อ,
- 4- เน้ พ้' แม่ านี ำ
- 5- มี แอ่ แอน กั้ แอ่
- 6- เป้ ำ' ทธ อไฟ นม,
- 7- นี านี พู านี ำ,
- 8- นี านี ำ' าน าน,
- 9- ทธบ' ำ ำ านี ำ
- 10- านี ำ' านอ ำ' าน.
- 11- ท้อ เน้ น้อใจ าน อ.
- 12- น้อใจ พ้' แอ่ ำ' ำ.
- 13- ำ' น้อใจ าน าน อ'
- 14- อาย ำ' กั้ นั้ แะ.
- 15- น้อใจ อาย นี' ำ' ำ.
- 16- น้อใจ อาย ทธบ' ำ' ำ.
- 17- นี ำ' แอ่ ำ' ำ,
- 18- ำ' ำ' ำ' ำ' ำ.

- 1- Sao anh lại rình
- 2- Trộm xem em tắm?
- 3- Da của em ngần trắng,
- 4- Da cha mẹ cho em.
- 5- Tay của em lấm lem.
- 6- Tay của than của bụi,
- 7- Tay của rừng của núi.
- 8- Tay của đất của nương.
- 9- Em tắm xong lại sạch,
- 10- Vẫn ngát thơm hoa rừng.
- 11- Da của em trắng ngần,
- 12- Là của anh tất cả,
- 13- Phải đâu người xa lạ,
- 14- Mà anh phải trộm xem!
- 15- Em tắm giữa suối mừng,
- 16- Tắm giữa suối yêu thương.
- 17- Có anh đang đứng gác,
- 18- Chớ để giặc phá mừng!

hlaai paang maa vayz haez raw. Peen new dae qoz taam, raw xoz paanz pook aw rid qrong, su saan laang kawx xien vayz nanz, yeed haez man xanx ngaam tumx 'ten hmaaz 'pex pay hnaaz : Mueng 'Tay, Qoon 'Tay haez been 'TAY çueng kawx.

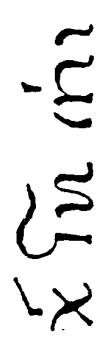
Khaan been 'Tay lewz xoz rouz qrwaam 'tay, su 'tay kawx ex hmaex ex. Fouz fae bawx rouz qrwaam 'tay, su 'tay, gnaa aangz vaax chawz been 'Tay, haez been Haanx, been Kew ru been Laaw pay sie qoz dayz. So trood, gnaa sie chae noe. An niz aw 'tox chae mak, chae rak xuez rak saad, rak baanz rak mueng, menx goon mi lued nuez xuex new 'Tay 'tez changx mi chae grid haa kook pawz hawz raak 'TAY.

'Taanx Fouz Aanx, Pix Nongz xoux goon, fae gnanng mi ban haa khongz hnwongx khunz kab su 'tay kawx lez hmaex niz, so haez tid tox vawz vaax kan kab fouz khien 'pab su khaawx SHCT niz, xi haez mi qrwaam chaa vawz kez khay dayz xoux qrwaam thaam.

SHCT

'Too su 'tay kawx kengx too su 'tay hmaex aw hmaai saex, so boengx taam laai kaan tengx 'tad joux taez niz.

 su 'tay hmaex

		(VOYELLES)		HMAAI	
Hmaex	(ni)	Hmaex	(ni)	Hmaex	(ni)
MA	...	AW	...	IE	...
AE	...	AY AI	...	O	...
AM	...	E	...	O	...
AN	...	EE	...	'O	...
ANG	...	I	...	OE	...
					OO
					OU
					U
					UE
					WO

		(CONSONNES)			TOO	MEX
Hmaex	(ni)	Hmaex	(ni)	Hmaex	(ni)	Hmaex
V	...	J	...	N	...	TH
W	...	Y	...	HNG	...	TR
H	...	H	...	NG	...	HV
A	...	R	...	HGN	...	V
CH, C	...	KH K'	...	GN	...	G(1)
X	...	QR Q'	...	P	...	qoon
D	...	HL	...	'P	...	l
'D	...	L	...	S	...	çanz
F	...	HM	...	ç	...	çonz
'F	...	M	...	T	...	ro
PH	...	HN	...	'T	...	roei

(1) G : qrwaam 'tay bawx mi sieng paak peen GA GO GU GOU GAN ex tenz su 'tay peen sieng new nanz, raw aw too G tumx saex too mex su 'tay hmaex, lewz yeed too ç peen too GO su 'tay kawx. Peen çayz ru bawx peen çayz qoz taam chae tongz kaan.

Hmaai sieng tamx soung su 'tay hmaex : x z
 x : paax (forêt), qaax (prix). z : paaz (tante), qaaz (commerce).
 ʋəiθ xθ n̄ xθ x̄ n̄ ni : ... ʋəiθ x̄ n̄ x̄ n̄
 ! : ʋi (forêt), xi (prix) - ʋəiθ x̄ n̄ x̄ n̄ = ʋi (tante), xi (commerce)

ÇOOM ROOM FOUZ 'TAY 'PAAIX LIZ KAAN MUENG JOUX FRANCE
 ASSOCIATION DES REFUGIES THAI EN FRANCE

Président : Mme BORDIER DEO THI TOI

Journal S.H.C.T. destiné à informer les Réfugiés Thaï en France en les aidant à s'adapter à la vie collective, et aussi un organe unique de liaison traditionnelle entre eux du point de vue social et culturel.

Th. Phay
 @them

Phonetic

Phonetic	Symbol	*
ə	ə	.
ɛ	é	.
ɔ	o	B
ɔ̃	ô	B
ɔ̄	ə	CH
ɔ̄	ə̄	CH
ɔ̄	o	D
ɔ̄	ô	D
ɔ̄	ə	F
ɔ̄	ə	F

Phonetic	Symbol	*
ɔ̄	ə	H
ɔ̄	ə	H
ɔ̄	ə	K
ɔ̄	ə̄	K
ɔ̄	ə	KH
ɔ̄	ə̄	KH
ɔ̄	ə	L
ɔ̄	ə	L
ɔ̄	ə	M
ɔ̄	ə	M

Phonetic	Symbol	*
ɔ̄	ə	N
ɔ̄	ə	N
ɔ̄	ə	NG
ɔ̄	ə	NG
ɔ̄	ə	NH
ɔ̄	ə̄	NH
ɔ̄	ə	P
ɔ̄	ə̄	P
ɔ̄	ə	S
ɔ̄	ə̄	S

Phonetic	Symbol	*
ɔ̄	ə	T
ɔ̄	ə̄	T
ɔ̄	ə	TH
ɔ̄	ə̄	TH
ɔ̄	ə	V
ɔ̄	ə	V
ɔ̄	ə̄	Y
ɔ̄	ə̄	Y
ɔ̄	ə	R
ɔ̄	ə̄	
ɔ̄	ə̄	
ɔ̄	ə̄	
ɔ̄	ə̄	

Phonetic	Symbol	*
ɔ̄	ə	A+
ɔ̄	ə	AA
ɔ̄	ə̄	AW
ɔ̄	ə	AY
ɔ̄	ə̄	AY+
ɔ̄	ə	E
ɔ̄	ə̄	ER
ɔ̄	ə	EU
ɔ̄	ə̄	EUA
ɔ̄	ə	I
ɔ̄	ə̄	IA
ɔ̄	ə	AE

Phonetic	Symbol	*
ɔ̄	ə	O
ɔ̄	ə̄	OR
ɔ̄	ə	U
ɔ̄	ə̄	UA
ɔ̄	ə	A
ɔ̄	ə̄	AN
ɔ̄	ə̄	AM
ɔ̄	ə̄	AP

* Phonetic

* Phonetic

(1) Người Thái ở Mỹ không chịu R-theseo Lào.
 Người Thái có VN không có

Mẫu chữ Thái Việt Nam (tờ 1): Dịch bức thư của Hồ Chủ tịch
 gửi nhân dân và cán bộ tình Lai Châu ngày 12/12/1953
 (trước chiến dịch Điện Biên Phủ)
Xuất xứ tài liệu: Bảo tàng Quân đội Nhân dân Việt Nam
Người cung cấp: GS Cẩm Tung, Chuyên viên Bảo tàng Văn học VN.
 Nguyễn Ch� nhiệm Chi đợng tring 'Thái' học Việt Nam.

Thư của Hồ Chí Minh

Gửi đồng bào và cán bộ tình Lai Châu

Ngày 12 tháng 12 năm 1953

Thư của đồng bào và cán bộ tình Lai Châu

Thưa đồng bào và cán bộ tình Lai Châu, trước chiến dịch Điện Biên Phủ, tôi đã viết thư gửi các đồng bào và cán bộ tình Lai Châu, nói về tình hình của ta và địch, nói về nhiệm vụ của ta và địch. Tôi hy vọng rằng các đồng bào và cán bộ tình Lai Châu đã đọc thư của tôi và đã hiểu được những điều mà tôi muốn nói. Tôi hy vọng rằng các đồng bào và cán bộ tình Lai Châu đã làm được những điều mà tôi muốn nói. Tôi hy vọng rằng các đồng bào và cán bộ tình Lai Châu đã đạt được những kết quả mà tôi muốn nói.

1. Tình hình của ta và địch

2. Nhiệm vụ của ta và địch

3. Kết quả của ta và địch

4. Lời kêu gọi của tôi

Thưa đồng bào và cán bộ tình Lai Châu, trước chiến dịch Điện Biên Phủ, tôi đã viết thư gửi các đồng bào và cán bộ tình Lai Châu, nói về tình hình của ta và địch, nói về nhiệm vụ của ta và địch. Tôi hy vọng rằng các đồng bào và cán bộ tình Lai Châu đã đọc thư của tôi và đã hiểu được những điều mà tôi muốn nói. Tôi hy vọng rằng các đồng bào và cán bộ tình Lai Châu đã làm được những điều mà tôi muốn nói. Tôi hy vọng rằng các đồng bào và cán bộ tình Lai Châu đã đạt được những kết quả mà tôi muốn nói.

Thưa đồng bào và cán bộ tình Lai Châu, trước chiến dịch Điện Biên Phủ, tôi đã viết thư gửi các đồng bào và cán bộ tình Lai Châu, nói về tình hình của ta và địch, nói về nhiệm vụ của ta và địch. Tôi hy vọng rằng các đồng bào và cán bộ tình Lai Châu đã đọc thư của tôi và đã hiểu được những điều mà tôi muốn nói. Tôi hy vọng rằng các đồng bào và cán bộ tình Lai Châu đã làm được những điều mà tôi muốn nói. Tôi hy vọng rằng các đồng bào và cán bộ tình Lai Châu đã đạt được những kết quả mà tôi muốn nói.

Thưa đồng bào và cán bộ tình Lai Châu, trước chiến dịch Điện Biên Phủ, tôi đã viết thư gửi các đồng bào và cán bộ tình Lai Châu, nói về tình hình của ta và địch, nói về nhiệm vụ của ta và địch. Tôi hy vọng rằng các đồng bào và cán bộ tình Lai Châu đã đọc thư của tôi và đã hiểu được những điều mà tôi muốn nói. Tôi hy vọng rằng các đồng bào và cán bộ tình Lai Châu đã làm được những điều mà tôi muốn nói. Tôi hy vọng rằng các đồng bào và cán bộ tình Lai Châu đã đạt được những kết quả mà tôi muốn nói.

Hồ Chí Minh

Thư của đồng bào và cán bộ tình Lai Châu

THƯ HỒ CHỦ TỊCH
 gửi đồng bào và cán bộ tình Lai Châu
 (chữ Thái trắng)

Lào Văn ๕๒ = ๓๐ ๖๐๓๒ ๓๒๐
 Lào Va ๐ = ๓๐ ๖๐๓๒ ๐๐ = ๕ ๓๐

vowel is not independent but followed a consonant

๖๕๓ + ๓๐

๖๓ | ๖๐ ๖๐๓ ๖๐๐
 ๖๓ | ๖๐ ๖๐๓ ๖๐๐
 ๖๓ | ๖๐ ๖๐๓ ๖๐๐
 ๖๓ | ๖๐ ๖๐๓ ๖๐๐

→ Lao tone mark

๖๓ ๖๐๓ → ๖๓

๐ ๖๓ ๑๙๖๑

6 tones with 6 meanings.

๖๓ ๖๐๓ ๖๐๓

๖๓ ๖๐๓ = ma (chó)
 ๖๓ ๖๐๓ = ma (ngâm gao)
 ๖๓ ๖๐๓ = ma (đam)

๖๓ ๖๐๓ ๖๐๓ : ๓๐
 ๓๐ ๖๐๓
 ๓๐ ๖๐๓ = ๖๐๓ ๖๐๓ ๖๐๓
 ๓๐ ๖๐๓ = ๖๐๓

๖๓ = ๖๓

Lào Văn A = ๓๐ ๖๐๓ ๐๑

๖๓ replaces ๖๓ ๖๐๓ ๖๐๓ for vowel a short.

Yet Thai tone mark e and j are quite new inventions not exist in old script. They are not on vowels but follow the last character of a word. They are equivalent to "character.

